

Verslag Vogelexcursie Gaasterland.

Zaterdag 20 Januari 2024.

In de maand Januari staat er altijd een vogelexcursie op het programma. Dit jaar is gekozen voor Gaasterland, een gebied in de Zuid/West hoek van de provincie Friesland.

Zaterdag 20 Januari was het zover. De weersvoorspellingen leken gunstig uit te vallen: vorst bij het vertrek, en langzaam oplopende temperaturen in de loop van de dag tot +4 Celsius, met af en toe zon, en een wind van 3/4 uit Z/W richting. Het aantal deelnemers viel enigszins tegen mede door ziekte en andere bezigheden, maar toch vertrokken er om 7.00 uur 9 deelnemers uit een donker Vriezenveen. (In de loop van de ochtend zou nog 1 persoon zich bij ons voegen).

Onze dag begon net buiten Lemmer bij Tacoziyl. Hier kijk je uit over een waterrijk gebied met in de verte het bekende stoomgemaal "Het Woudagemaal" (veel in het nieuws geweest de laatste tijd door de vele regen). Hier uitstappend werden wij meteen verrast door de ijzige kou. Er waaide een straffe wind, met een temperatuur van -2 graad maar wat aanvoelde als -10 graad. De kou sneed je door merg en been, en dat zou achteraf de gehele dag blijven. Ook al doordat wij de gehele dag langs het IJsselmeer reden en de wind ook vanaf het meer kwam, zou het geen pretje worden om te vogelen. Maar wat ook een deelnemer opmerkte: Denk niet aan de kou vandaag maar geniet van al het moois wat je hopelijk nog ziet vandaag en de heerlijke stilte hier. En! Het werd mooi!

Nadat ik de verrekijker en de vogeltelescoop had geïnstalleerd kon het spotten beginnen.

Op enkele wakken na was alles bevroren en de grond was mooi wit met een laagje sneeuw. Vogels die ik zag en waarnam hier waren o.a. Wilde eend, Nonnetjes, Kuifeend, Dodaars, Wilde zwanen, Knobbelzwanen, Buizerd, Spreeuw, Fuut, en vele Brand en Kolganzen (niet te tellen). Na koffie en een boterham reden we verder via Sondellerleien naar Oudemirdum. De weggetjes waren glad en besneeuwd wat goed uitkwam met de vogellaars snelheid. Onderweg vele Kokmeeuwen, en Stormmeeuwen dansend op de wind, en steeds vele Brand en Kolganzen. Ook Grote zilverreigers zagen wij regelmatig. Door de straffe wind zagen wij bijna geen zangvogels, alles zat in de dekking.

Alleen bij een woonhuis of boerderij ontwaarden wij na veel zoeken soms een Kool of Pimpelmees of een Merel of Vink. Aangekomen in het gebiedje wat "Heaburgen" heet zien wij plots in een weiland 4 Koereigers staan foerageren, dit was wel een bijzondere mooie waarneming. Die verwacht je hier niet om deze tijd van het jaar. Wij rijden weer verder door dit prachtige glooiende landschap hier, en zien nu ook Kramsvogels. Bij het volgende gebiedje "De Gerzen" geheten zien we opeens een uitkijkplateau met een loopbrug ernaartoe. Even uitstappen en kijken, we zien in de verte een onstuimig IJsselmeer, en ruige graslandjes met begroeiing voor ons. Nadat ik even gekeken had met de kijker zag ik ineens 3 het leken wel zandbultjes in een schraal weiland. Toch even beter kijken: Hazen? Nee ook niet wat dan wel? En al snel zag ik dat het 3 grote Zearenden waren, wauw wat mooi. Maar al snel kwam er beweging in de "Vliegende Deuren" een van de arenden vloog op met een prooi in zijn poten, het bleek een Meerkoet te zijn.

De andere twee bleven onbewogen zitten en loerden verder na op prooi. De kou speelde ons hier lelijk parten zodat we na een poosje de auto maar weer op zochten. Zo langzamerhand reden we hierna nog dicht langs de IJsselmeerkust, met onderweg bezienswaardigheden die: Minsterklif, Moederbank, en Rode Klif heten. We zien een Torenvalk "biddend", enkele Houtduiven scharrelend naar voedsel onder eikenbomen, en zien een groepje Graspiepers op een gecultiveerd grasland. Even later bij "Vogelkijkhut De Mok" toch maar even kijken en uit de auto.

Maar! Halverwege bleek door het vele water dat de hut bijna onbereikbaar was en werd besloten terug te keren. Toch zagen Johan en ik hier nog enkele Grote lijsters. We komen nu, eenmaal weer ingestapt, vele slootjes met rietkragen tegen aan de ene kant, en aan de kant van het IJsselmeer ook veel riet. Het duurde dan ook niet lang of we zagen een Bruine kiekendief zwevend boven het riet zoals Kiekendieven dat alleen doen; dwarrelend op zoek naar prooi, en dan plots het riet in duiken. In enkele weilanden zien wij ook Kieviten en Goudplevieren, ook mooi om te zien.

Zo langzamerhand komen wij in Stavoren en niet veel later in Hindeloopen. Pittoreske dorpjes aan de voormalige Zuiderzee met een hoog Anton Pieck gehalte. Het liefst wil je hier even rond struinen naar van alles en nog wat, maar ja! de tijd he!. Tussen deze dorpjes vloog nog wel plots achter een dijkje wegkomend een Smelleken pal voor onze auto langs. Het was maar een fractie van enkele tellen en de vogel verdween achter een boerderij. We rijden dan ook maar verder.

Nadat wij ook het plaatsje Workum waren gepasseerd komen we in de Workummerwaard, een uitgestrekt weidevogelgebied. We rijden hier een doodlopend weggetje in wat de naam heeft Sinkelwei. Het lijkt mij een geweldig gebiedje in het voorjaar om hier naar weidevogels te gaan kijken. Ruige graslanden met ontzettend veel slootjes en mooi plas dras. Maar! Het is nu winter, tijd voor hopelijk ook andere soorten hier. In het begin bijna geen vogel te bekennen, maar dan ineens een heel weiland met wel 200 Wulpen en ook daarbij honderden Spreeuwen. Iets verderop op een oud schuurtje ontdekken wij in de luwte uit de wind een vrouwtje Torenavalk. En niet veel later een Rietgors. We komen bijna aan het eind, en zien kort voor ons gezicht in een plasdras weilandje wel 300 Bonte strandlopers foerageren. Wat een geweldig gezicht zo kortbij. Het rent en dribbelt dwars door elkaar heen, en steeds maar peurend met hun snaveltje in de sappige grond op zoek naar voedsel. En dit allemaal op nog geen 5 meter afstand, dat maak je zelden mee.

De tijd speelt dan ook nu weer parten, want na lang kijken en observeren besluiten wij toch maar richting Makkum te gaan. Onderweg hier naar toe telefoon! Met een huishoudelijke mededeling van: we eten toch nog wel een lekker visje vandaag? Ik zei Ja! Als wij wat tegenkomen zeker. Wij rijden Makkum alweer uit en Johan en ik hebben geen viskraam gezien helaas. Opnieuw telefoon: Waar zijn jullie? Wij staan bij een visrestaurantje aan de haven, en we zien hier hele groepen Grote zaagbekken, komen jullie ook? Dat was niet tegen dovemansoren gezegd en niet veel later waren ook wij gearriveerd in de haven. De vis lieten wij ons heerlijk smaken, en daarna even turen in de haven naar Boterbuiken. En inderdaad tegen een rietkraag in de verte met de telescoop in de aanslag zagen wij er wel honderd zowel vrouwtjes als mannetjes. Zoveel had ik er nog nooit bij elkaar gezien.

Ook in de haven zwommen er tientallen, samen met Brilduikers, Middelste zaagbekken en Futen. We beginnen nu aan ons laatste traject van vandaag: op naar de Afsluitdijk, op naar Kornwerderzand. Bij de Afsluitdijk aangekomen zien wij meteen tegen de oever hier vele eenden. In de luwte tegen de kou en harde wind zwemmen hier honderden: Kuifeenden, Tafeleenden, enkele Krakeenden en vele Futen. We rijden dan ook zeer langzaam om dit alles goed te bekijken, en je weet nooit misschien ontdek je een bijzondere wintergast. Maar nee, helaas! Wel mooi dat we er nog enkele Toppereenden uit filterden.

We komen in de haven van Kornwerderzand en speuren hier opnieuw alles af. Maar helaas! komen tot de zelfde soorten als bijna de gehele dag. Futen, een Dodaars Grote zaagbekken, Middelste zaagbekken, Nonnetjes en een enkele Brilduiker,. We kijken hier nog even achter de huisjes in enkele bosschages naar kleine zangvogels maar ook hier weinig: een Roodborst, Winterkoninkje en dat was het wel. Toch ook nog maar even kijken aan de andere kant van de sluisen hier. En dan roept Johan plots! Een IJseend.

En warempel, ik zie hem ook even zwemmen, voordat hij de sluis inzwemt. Snel de anderen waarschuwen. In galop komt eenieder aangerend met het optische geweld. En Ja hoor! Hij komt de sluis weer uit en iedereen kan hem nu geweldig observeren. Dit was op het eind van de dag toch wel de kers op de taart. Koud en verkleumd komt er in de verte ook nog iemand met een grote fotocamera aangelopen. Hij vroeg ons of we de IJseend al gezien hadden, Ja antwoorden wij. Toen antwoorde hij dat er twee IJseenden zaten, en aan de IJsselmeer kant ook nog een IJsdruiker.

Al pratend met hem, speurden wij naar de andere IJseend en naar de IJsdruiker. Maar na veel speurwerk op een toch wel onstuimig water konden wij de eend en de duiker niet ontdekken.

De fotograaf had ook nog een verhaal van de Zeearenden die broeden bij Makkum op een eiland voor de kust aldaar. Het nest van deze arenden was goed te zien vanaf een recreatiepark aldaar. Dit werd even haarfijn uitgelegd aan Gerrit. Wij besloten als absolute afsluiter toch nog even daar heen te gaan. Dus terug naar Makkum, en Gerrit volgen naar de locatie. Hier aangekomen met alle apparatuur al wandelend naar de observatie toren. Bij aankomst bleek de toren afgesloten met hekken, het was niet meer vertrouwd om deze te beklimmen (houtrot aan de palen). Dan maar zo kijken, maar wij ontdekten geen Zeearenden nest. Maar toch scoorden wij nog als afsluiter een mooie soort hier, want Alex ontdekte een Havik aan de overzijde van het Makkummerdiep op het eiland.

Terugkerend naar de auto konden wij wel vaststellen dat de dag geslaagd was. Kijkend in mijn notitieboek kon ik 58 soorten tellen voor deze dag. En als de wind vandaag iets milder was geweest hadden wij zeker meer soorten vogels gespot. We namen afscheid van elkaar, stapten in de auto's en verlieten een al schemerend West-Friesland.

Verslag: Gerard Spit.

